

Asia: VN/14758/2021

Ympäristöministeriön asetus rakennuksen ilmastaselvityksestä

1. Asetuksen yleinen palaute

a. Onko asetuksessa kuvattu arviointimenetelmä selkeä ja ymmärrettävä?

Ei

b. Onko asetuksessa esitetty arviointimenetelmä mielestäsi tarpeeksi kattava, jotta se osaltaan tukee hiilineutraaliuden saavuttamista Suomessa?

Ei

c. Onko asetuksessa esitetty arviointimenetelmä mielestäsi sekä uusille että korjattaville rakennuksille?

En osaa sanoa

d. Soveltuuko asetuksessa esitetty arviointimenetelmä mielestäsi käytettäväksi rakennuksen suunnittelun aikana ennen rakentamisluvan hakemista?

En osaa sanoa

e. Muita yleisiä kommentteja:

Ympäristöministeriö

Lausuntopyynnön diaarinumero: VN/14758/2021

Teräsrakenneyhdistys ry:n lausunto ehdotukseen ympäristöministeriön asetukseksi rakennuksen ilmastaselvityksestä

Teräsrakenneyhdistys ry kiittää lausuntopyynnöstä ja mahdollisuudesta lausua näkemyksensä ehdotetusta luonnoksesta. Teräsrakenneyhdistys ei ota tässä vaiheessa kantaa kaikkiin asetusluonnoksen pykäliin vaan kommentoi vain osaa niistä.

Teräsrakenneyhdistys ry esittää Ympäristöministeriön ehdotukseen seuraavia muutoksia:

- Asetukseen tulisi lisätä vaatimus ilmastaselvityksen laatijan pätevyydestä, ottaen huomioon ilmastaselvityksen juridinen asema.
- Ehdotuksessa tulee esittää ilmastaselvityksen tulosten sallittu epävarmuus, joka aiheutuu elinkaariarviointiin sisältyvistä epävarmuustekijöistä (eri lähtötietojen ja laskentaparametrien epävarmuudet, etenkin skenaarioiden osalta)
- Ilmastaselvitykseen tulee sisällyttää rakennuksen toiminnallisten ominaisuuksien arviointi ja vaikutus laskentatuloksiin vähintään keskeisiltä osin. Ominaisuudet tulee ottaa huomioon hiilijalanjäljen mahdollisia enimmäisrajoja asetettaessa.

2. Kommentit asetusluonnoksen pykäliin

1 § Rakennuksen vähähiilisyyden arviointi

-

2 § Määritelmät

-

3 § Arvioinnin kohde

-

4 § Arviointijaksojen pituudet

-

5 § Arvioinnissa käytettävät tiedot

-

6 § Hiilijalanjäljen arviointi

-

7 § Rakennustuotteiden valmistus

-

8 § Rakennustuotteiden vaihdot

-

9 § Rakennus- ja purkumateriaalin käsittely

-

10 § Rakennus- ja purkumateriaalin loppusijoitus

-

11 § Kuljetukset

-

12 § Työmaatoiminnot

-

13 § Energian käyttö rakennuksessa

-

14 § Hiilikädenjäljen arviointi

-

15 § Uudelleenkäyttö ja kierrätys

Rakennusten vähähiilisyysarviointi kattaa niiden koko elinkaaren. Jotta ilmastaselvitys tukee hiilijalanjäljen minimoimista lisäksi myös kiertotalousperiaatteita, rakennusten hiilikädenjäljessä tulee esittää rakennusmateriaalien kierrätyksen ja uudelleenkäytön ilmastohyödyt.

Materiaalin kierrätyksellä tai uudelleenkäytöllä sen käyttöänsä lopussa (End of Life) vältetään tämän materiaalin alkutuotanto. Kierrätyksestä ja/tai uudelleenkäytöstä syntyvät säästöt suhteessa vältettyyn alkutuotantoon lasketaan uusiomateriaalin nettovirralla, eli esimerkiksi teräksen osalta metalliromu, joka vastaa eroa elinkaaren lopussa syntyneen romun miinus tuotantovaiheessa käytetty romu. Kun otetaan huomioon vain tämä romun nettovirta, kierrätyksen hyötyjen kaksinkertainen laskeminen vältetään.

Standardi EN 15804 määrittelee nämä keskeiset säännöt. Tämä standardi käyttää modulaarista lähestymistapaa tuotteen kolmessa elinkaarivaiheessa: tuotanto (moduuli A), käyttö (moduuli B) ja elinkaaren loppuvaihe (moduuli C). Moduuli C käyttää rajauskriteereitä toissijaiselle polttoaineelle tai järjestelmästä poistuville materiaaleille, mikä tarkoittaa, että ei ole mahdollista ottaa huomioon uudelleenkäytön tai kierrätyksen etuja elinkaaren loppuvaiheessa kyseisessä moduulissa. Tämän seurauksena moduuli D kehitettiin laskemaan korvausmenettelyn (system expansion) kautta ympäristöhyödyt, jotka tulevat kierrätyksestä tai uudelleenkäytöstä käyttöänsä loputtua ja joita ei käsitellä tuotantovaiheessa.

Ehdotuksessa olevan Hiilikädenjäljen arviointi tulisi siis perustua pelkästään EN- ja EN ISO-standardien pohjalta D-moduulin arviointiin. Erityisesti biopohjaisten materiaalien osalta nyt esitetyt arviointi- ja laskentatavat eivät ole riittävän selkeitä.

Rakennustuotteita ja -materiaaleja voidaan uudelleen käyttää vastaavanlaisessa käyttötarkoituksessa tai sitten kierrätettävänä raaka-aineena. Laatua tai arvoa alentavalle kierrätykselle vähempiarvoiseen käyttökohteeseen (downcycling) ei tule laskea samanlaista ilmastohyötyä kuin kierrätykselle jalostusarvoltaan alkuperäistä käyttötarkoitusta vastaavassa käytössä tai tuotteen laatua ja arvoa korottavalle kierrätykselle (upcycling). Kaikkien hiilikädenjäljessä esitettävien asioiden tulee perustua todellisiin, tieteellisesti todennettaviin seikkoihin. Osa ehdotuksessa nyt esitetyistä ilmastohyödyistä on kiistanalaisia ja spekulatiivisia.

Rakennusten purkumateriaalien hyödyntäminen on Euroopan unionin ja kansallisen rakentamisen ohjauksen keskeisiä tavoitteita, joilla edistetään rakentamisen kiertotaloutta. Tavoitteena on myös

edistää rakennusosien uudelleenkäyttöä ja sitä kautta rakennusosien elinkaaren pidentämistä. Parhaimmillaan uudistettava EU:n rakennustuoteasetus (CPR) pyrkii entistä vahvemmin vaikuttamaan rakentamisen ympäristövaikutusten pienentämiseen ja kiertotalouden edistämiseen. Rakennustuoteasetuksen ehdotuksessa edellytetään, että rakennukset on suunniteltava ja toteutettava niin, että rakenneosat ovat uudelleenkäytettävissä tai kierrätettävissä.

16 § Hyödyntäminen kierrätyspolttoaineena

-

17 § Hyödyntäminen polttolaitoksessa

-

18 § Ylimääräinen uusiutuva energia

-

19 § Hiilivarasto

-

20 § Karbonatisoituminen

-

21 § Istutettava puusto

-

22 § Ilmastaselvityksen laadinta ja päivittäminen

-

23 § Ilmastaselvityksen sisältö

-

24 § Vähähiilisuuden tulosten esittäminen ilmastaselvityksessä

-

25 § Arvioinnin tulosten kohdistaminen eri käyttötarkoituksille

-

